

AMCHAM RÖVID ÁLLÁSFOGLALÁS

(POSITION BRIEF, IX. SZÁM)

AZ ELEKTRONIKAI GYÁRTÓIPAR MINT A MAGYAR VERSENYKÉPESSÉG PILLÉRE

2010. AUGUSZTUS

AZ AMCHAM FŐBB AJÁNLÁSAI

- Az elektronikai gyártóiparnak, mint az ország legjelentősebb, legnagyobb növekedési pontenciállal rendelkező szektorának stratégiai és intézményi elismerése.
- A nemzeti előnyök összehangolt bemutatása a külföldi szereplők részére.
- Munkaerőpiaci belépésre és visszatérésre ösztönöző, illetve rugalmasabb versenykörülményeket teremtő változtatások a munkaügyi és szociális támogatások törvényi szabályozásaiban.
- Az ipar szükségleteinek szem előtt tartása az oktatási intézmények céljainak, tanterveinek és programjainak összehangolása, különös tekintettel a Magyarországra települő új munkahelyek betöltésére.
- Könnyen elérhető, az ipar által kialakított tananyagok bevezetése a közép- és felső szintű szakképző intézményekben.
- Kutatás-fejlesztés ösztönzése és támogatása közvetlen (adózási kedvezményekkel és finanszírozással), valamint közvetett módon (oktatási és intézményi úton).
- Az idegennyelv-tudás előmozdítása gyors és hatékony nyelvtanítási programokkal, valamint a nyelvtudás oktatási és alkalmazási feltételkénti előírásával.
- Az adó- és vám eljárások egyszerűsítése és harmonizálása az EU normákkal.
- Olyan devizaárfolyam-cél bevezetése, amely figyelembe veszi a hazai gyártók érdekeit.
- Az energia nemzeti költségintézkedése csökkentése átlátható jogi szabályozással és az áramtermelés energiaellátás-hatékonyágának növelésével.
- Felkészülten és fogadásra készen várni az elektronikai gyártóipar átköltözését a különböző helyszínekről Európába.

EGY KIEMELKEDŐ JELENTŐSÉGŰ IPARÁG

A magyar gazdaságot fenntartó iparágak közül az elektronikai gyártóipar tölti be a legerősebb pillér szerepét, nemcsak méretéből adódóan, hanem a nemzeti jóléthez való hozzájárulása miatt is: az oktatási és a helyi kultúra fejlesztésével, a technológiai és termelékenységi színvonal emelésével, a csaknem 100%-os exporthányadával, továbbá az általa befizetett adók mértékével. Ennél fogva az iparág kulcsfontosságú tényezőnek tekintendő a nemzet jövőbeli sikere szempontjából.

Az iparág szerepe megkérdőjelezhetetlen, hiszen

- több mint 92.000 főt foglalkoztat közvetlenül, közvetve pedig számos további munkahelyet teremt, valamint közvetlenül vagy közvetve támogatja a hazai kis- és közepes vállalkozásokat;
- az ipari kibocsátás több mint 24%-át hozza létre, hozzájárulása a GDP-hez mintegy 15%-os, továbbá 2009-ben és 2010 elején az ország exportjából 33%-al részesedett;
- országosan 170 közepes és nagyvállalatot képvisel.

Az iparág számos további előnyt is nyújt Magyarországnak, így a következőket:

- Meghonosította a magas szintű gyártási és fejlesztési eljárásokat a hazai iparban. A munkaerő, a kis és közepes vállalkozások és az oktatási-szakképzési rendszer az ágazat működése folytán találkozik a fejlett technológiát alkalmazó termelési eljárásokkal, innovációval és a legfejlettebb üzleti gondolkodásmóddal. A szektor a gazdaság és a társadalom minden szintjén ösztönzi a legmagasabb szintű technológia alkalmazását és az innovációt;
- Az évek során átadott tudás mennyiség olyan kulcsfontosságú versenyelőnyévé vált, amelyre a magyar gazdaság tartósan építhet;
- Hozzájárul a helyi közösségek jólétéhez közvetlen jótékonyági tevékenység és adományok, társadalmi események szervezése révén, illetve egyszerűen azzal, hogy munkát ad az ott élő családoknak.

Az iparág csak akkor fogja tartósan otthon érezni magát Magyarországon, ha a feltételek kedvezőek, illetve előnyösen alakulnak. Az iparágra jellemző gyors változások közé tartozik, hogy a letelepedésre kiválasztott ország megnevezése és maga a váltás is valós időben történhet. A tartós letelepedés érdekében Rövid Állásfoglalásunk gyorsan megvalósítható, valamint közép- és hosszútávra szóló ajánlásokat is megfogalmaz. Megvalósításuk lehetővé teszi, hogy az iparág virágozzék Magyarországon, illetve hozzásegíti az országot ahhoz, hogy továbbra is hasznát lássa az iparág itthoni fejlődésének.

Amikor a termelés és a gyártás – olyan összetett tényezők miatt, mint a távolkeleti termeléssel összefüggő emelkedő gyártási és logisztikai költségek, a szellemi tulajdonnal és az üzleti környezettel kapcsolatos aggodalmak más országokban – visszatérhet az európai kontinensre, Magyarország csakis nyerhet abból, ha az elektronikai gyártók szemében a térség letelepedésre alkalmas helyeként tud megjelenni.

A Központi Statisztikai Hivatal NACE 2./TEAOR (08)

26XX, 2751, 2799, 2823, 2824, 2931, 3313, 9511, 9512 and 9521 kódokra vonatkozó. 2010. februári hivatalos adatai

Az AmCham Elektronikai Gyártók Bizottsága 2006-ban azzal a céllal alakult, hogy előmozdítsa az iparág magyar gazdasághoz való hozzájárulásának megismertetését, és megtalálja azokat a közös érdekeket, amelyek segítik az ország versenyképességének növelését. Tagjait a magyar piacon jelentős gyártókapacitással jelen levő következő cégek delegálják: Elcoteq, Flextronics Csoport, FoxConn, GE Healthcare, IBM DSS, Jabil, NI Hungary, Robert Bosch, Sanmina-SCI.

A PricewaterhouseCoopers iparág-specifikus könyvvizsgálati, adó- és pénzügyi tanácsadási szolgáltatások teljes skáláját nyújtja a vezető nemzetközi, nemzeti és helyi cégek, valamint közintézmények számára. Több mint 163.000 szakértője a világ 151 országában egyesíti tudását és tapasztalatát annak érdekében, hogy új megközelítéssel alapuló komplex szakértői tanácsot nyújtsanak ügyfeleiknek. Magyarországon a PricewaterhouseCoopers Kft. közel 600, jelentős hazai és nemzetközi tapasztalattal rendelkező szakértője segíti ügyfeleit minden iparági szektorban.

PRICEWATERHOUSECOOPERS

AZ IPARÁG

A magyar elektronikai termelőipart elektronikai gyártási szolgáltatók ("EMS"), eredeti berendezésgyártók ("OEM") és más piaci szereplők alkotják. Az EMS termelők számos OEM előállítónak szolgálnak, amihez úgy rendelnek kapacitást, hogy előnyösen használják ki a közös erőforrásokat, így szolgálva a végfelhasználó javát. Az OEM gyártók saját befektetett eszközeikkel előállított saját termékeikkel látják el a piacot.

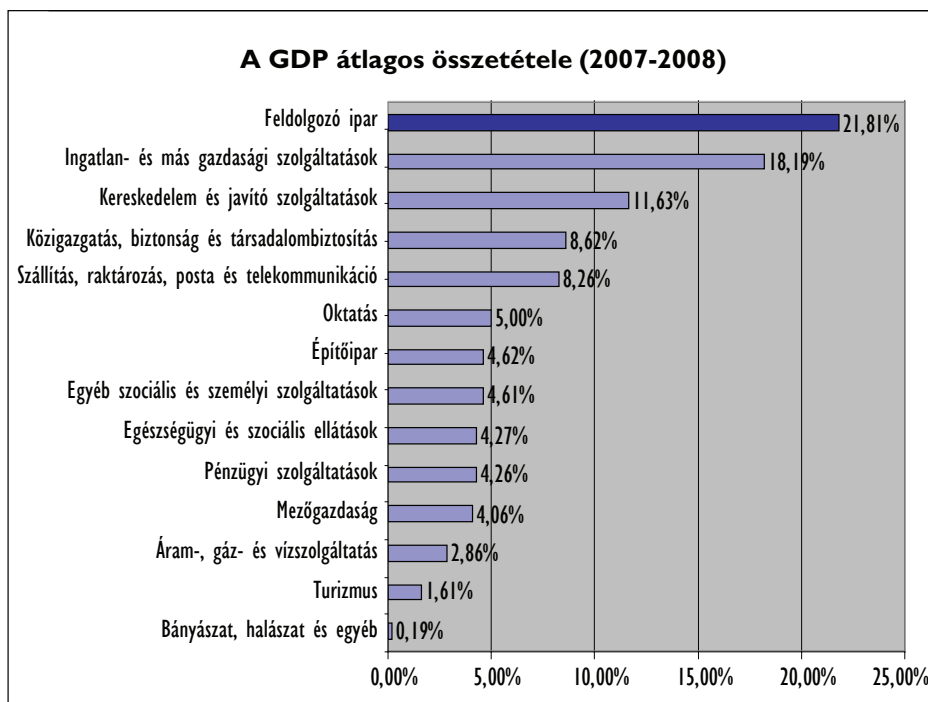
Elemzésünkben az iparág fogalmába beleértjük az alábbi alszektorok gyártó, javító, kereskedelmi és szervíz profilú szereplőit: elektronikus alkatrészgyártás, számítógéphez kapcsolódó berendezések (pl. monitorok, nyomtatók, stb.), kommunikációs eszközök (pl. mobil készülékek), fogyasztói elektronika (pl. LCD televíziókészülékek), mágneses és optikai média, háztartási elektronika, irodai berendezések, járművekhez kapcsolódó elektronikai és elektromos berendezések, továbbá más elektronikai berendezések gyártása.

Magyarországon több mint 170 közép- és nagyvállalat működik ebben az iparágban, többek között az Alpine, Bosch, Elcoteq, Electrolux, Flextronics, Foxconn, IBM, Jabil, National Instruments, Nokia, Philips, Samsung, Sanmina-SCI és Siemens – olyan belföldi székhelyű vállalatok mellett, mint például a Videoton.

A szektor fontossága és mérete

Az elektronikai gyártóiparnak a magyar gazdaságon belüli fontosságát úgy mutatjuk be, hogy a magyar GDP előállításához közvetlenül hozzájáruló tényezőket elemezzük. Amint az alábbi táblázatból látható, a **feldolgozóipar a magyar GDP közvetlen előállításának legfontosabb tényezője**.

1. Ábra

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal

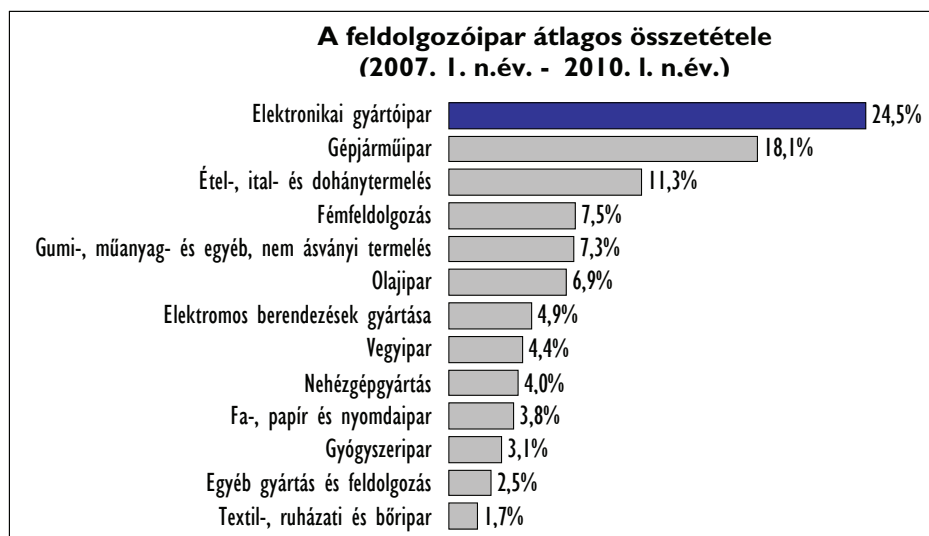
A feldolgozóiparon belül az elektronikai gyártás a maga 24%-ot meghaladó hozzájárulásával kétségtelenül messze a legfontosabb iparág, ahogyan a következő oldalon lévő, 2. Ábra mutatja.

Magyarországon több mint 170 közép- és nagyvállalat működik ebben az iparágban

A feldolgozóipar a magyar GDP közvetlen előállításának legfontosabb tényezője

A feldolgozóiparon belül az elektronikai gyártás a maga 24%-ot meghaladó hozzájárulásával messze a legfontosabb iparág

2. Ábra

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal

A fenti adatok birtokában kiszámítható, hogy **az utóbbi években az elektronikai gyártóipar hozzájárulása volt a legfontosabb tényező a GDP megtermelésében.**

Az utóbbi években az elektronikai gyártóipar volt a legfontosabb tényező a GDP megtermelésében

3. Ábra

Gazdasági ágazat	Hozzájárulás százalékban
Elektronikai gyártóipar	5.34%
Építőipar	4.62%
Mezőgazdaság	4.06%
Gépjármű gyártás	3.96%
Energiaszolgáltatás	2.86%
Turizmus	1.61%

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal

Rendkívül fontos ugyanakkor megjegyeznünk, hogy **a gyártóipar hatása túlmutat a közvetlen hozzájárulásán annyiban, hogy más, a GDP előállításában szerepet játszó iparágak hozzájárulását is növeli.** Többek között a szállítmányozását, az elektromos energiaellátását, az építőiparét, és áttételesen olyan tényezőket is, mint az oktatás-szakképzés, orvosi ellátás és pénzügyi szolgáltatások; vagy úgy, hogy a gyártó cégek maguk rendelnek ilyen szolgáltatásokat, vagy olyan módon, hogy további munkavállalókat foglalkoztatnak; illetve a saját munkavállalóik költései révén. A washingtoni székhelyű Gyáriparosok Országos Egyesülete* egyik jelentése szerint **“a gyártott termékekben megtestesülő minden egyes dollár további 1,43 dollárnyi aktivitást generál más ágazatokban”**, ami 2,43-es gyártási szorzót jelent.

A magyar feldolgozóipari multiplikátor kiszámításához hiányoznak az adatok, de figyelembe véve azt, hogy Magyarország gazdasága kifejezetten gyártás-intenzív, és a feldolgozóiparnak könnyen belátható közvetett hatása van más szektorokra, egy 2,75-ös feldolgozóipari multiplikátor feltételezése még óvatos becslésnek is tekinthető. Ennek alapján a magyar elektronikai gyártóiparnak a GDP-re gyakorolt, számított teljes összhatása 15%.

A feldolgozóiparnak közvetett hatása van más szektorokra

“a gyártott termékekben megtestesülő minden egyes dollár 1,43 dollárnyi aktivitást generál más ágazatokban”

Javasoljuk egy kormányzat által kinevezett független testület felállítását a szorzó pontos értékének meghatározására

Az elektronikai gyártóipar a teljes magyar exportnak átlagosan 32,2%-át adja

Folyamatosan több mint nyolcvanötezer alkalmazottat foglalkoztat Magyarországon

Az Elektronikai Gyártók Bizottsága javasolja egy kormányzat által kinevezett független testület felállítását azzal a feladattal, hogy végezzen mélyreható tanulmányt az erre és más termelő ágazatokra érvényes a szorzó pontos értékének meghatározására, minthogy egy ilyen szorzó megállapítása nagy jelentőségű lehet gazdaságpolitikai döntések meghozatala során.

Mivel ezekben az elektronikai gyártóipari (EMI) cégeknek a termelése átlagosan 75-80%-ban exportra irányul - némelyek pedig termelésük 95%-át is kivitelre készítik – ezeknek a gyártóknak a tevékenysége sokszor nem közismert. Valamennyi termelő iparág közül az elektronikai gyártóipar a legfontosabb: **a magyar ipari kibocsátás 24,5%-át és a teljes magyar exportnak átlagosan 32,2%-át adta a 2007-től 2010 első negyedéig terjedő időszakban. Képzett munkaerejének és kedvező gazdasági döntéseinek köszönhetően az elmúlt években Magyarország rendkívül sikeresnek bizonyult jelentős elektronikai gyártócégek idevonzásában, és a közép-európai térség egyik vezető elektronikai ipari termelőjévé vált.** Érdemes megjegyezni azonban, hogy ez a trend könnyen megfordulhat, ha Magyarország a jövőben nem elégíti ki az elektronikai gyártóipar versenyképességi, infrastrukturális és egyéb igényeit.

Piaci dinamika

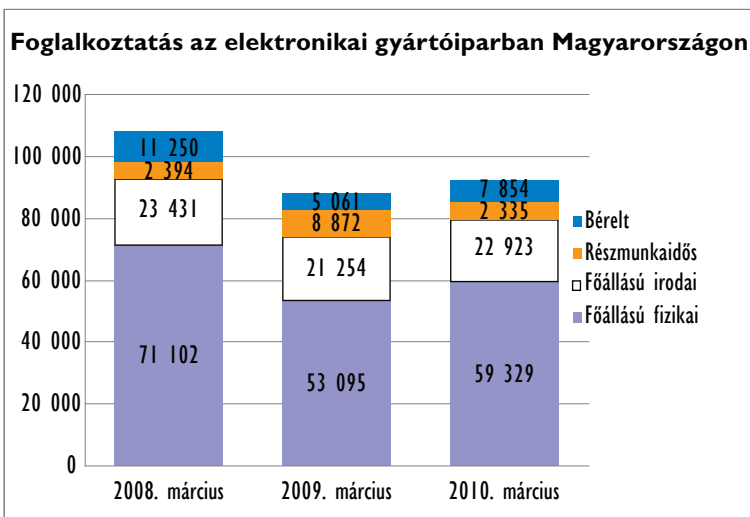
Az elektronikai gyártóipar a magyarországi feldolgozó iparágak között egyedi dinamizmussal rendelkezik. Ennek a szektornak a cégei világszinten versenyeznek a megrendelésekért: gyorsan kell reagálniuk, munkaerő- és gyártó kapacitásaikat igen rövid ciklusokban kell működtetniük.

Noha ez a piaci dinamika olykor frusztráló tényezőként hat az elektronikai gyártóipar helyszíneként szolgáló egyes országokban és közösségekben, rendkívül fontos rámutatni arra, hogy éppen ez a dinamika segíti elő a sikeres és gyors fellendülést egy-egy termelési visszaesés után, egyúttal létfontosságú az új és termelékeny gyártási eljárások gyors meghonosításában is. **Az ilyenfajta piaci dinamika olyan kormányzati magatartást feltételez, mint például számonkérhetőség és gyors reagálás, összhangban az iparág üzleti szükségleteivel.** Az elektronikai gyártóipar jelenlétének bátorításához a hazai gazdaságban **a rugalmasság elvének ugyancsak érvényesülnie kell a munkavállalói részvétel és a foglalkoztatás szabályrendszere tekintetében.**

A munkaerő

Tény, hogy az elektronikai gyártóipar folyamatosan több mint nyolcvanötezer alkalmazottat foglalkoztat Magyarországon annak ellenére, hogy a közelmúlt gazdasági visszaesése a foglalkoztatási adatokra kedvezőtlen hatással volt. Ebben az ágazatban a foglalkoztatásnak három egyedülálló sajátossága van: a) a nemzetközi vállalatokra jellemző munkakultúra, magas teljesítményekkel és követelményekkel – gyakran az ország hátrányos helyzetű térségeiben; b) igen széles képzettségi skálán mozgó munkaerőnek kínál munkalehetőséget, és c) rugalmas munkafeltételeket biztosít több ezer ideiglenes munkavállaló számára.

4. Ábra

Know-how átadás

A Magyarországon termelőüzemeket létrehozó nemzetközi vállalatok főként ismereteik átadásával fektettek be a magyar munkaerő piacnak ebbe a szegmensébe. Ennek a tudással rendelkező képzett és gyakorlott munkaerőnek a megléte Magyarország kulcsfontosságú gazdasági versenyelőnyévé vált – az elektronikai gyártáson túlmutató hatást gyakorolva más ipari ágazatokra is. Becslések szerint – a jelenleg alkalmazásban állókon túl – jóval 100.000 felett van azoknak a száma, akik az ágazatban foglalkoztatottként proifitáltak az ott megszerzett tudásból, amit aztán más hazai ágazatokban is kamatoztathatnak.

Lehetőségek a fizikai és irodai dolgozók számára

Az elektronikai gyártóipar egyedi sajátossága, hogy rendkívül sokféle képzettségű és felkészültségű alkalmazott foglalkoztatására kínál lehetőséget. Ez a szektorban működő vállalatok által nyújtott szolgáltatások széles skálája miatt lehetséges. A Magyarországon letelepedett elektronikai gyártók kezdetben alacsony hozzáadott értéket képviselő összeszerelési szolgáltatást kínáltak. Az évek során azonban folyamatosan befektettek a tevékenységbe és ezért bővíthetett a vállalatok által nyújtott szolgáltatások skálája. **A vállalatok kezdtek magasabb hozzáadott értéket tartalmazó szolgáltatásokat kínálni a piacon** (például saját fejlesztésű elektronikai termékeket, kutatást és fejlesztést, tesztelést, termelést, logisztikai szolgáltatást és garanciális szolgáltatásokat), **ezért szélesebb skálájú foglalkoztatást tudtak ajánlani. Ennek a dinamikának köszönhetően az elektronikai gyártóipar nemcsak betanított munkásoknak kínál vonzó magyarországi munkalehetőséget, hanem magasan kvalifikált mérnökök számára is.**

Ideiglenes munkaerő közvetítése

A változó piaci igények a gyártóktól nagy rugalmasságot követelnek az általuk alkalmazott munkaerő foglalkoztatásában. Termelési csúcsidőszakokban dolgozók százait kell mozgatni és a gyártósorokhoz irányítani az egyre magasabb termelékenység és nyereség érdekében. Ahhoz, hogy megfelelő termelőlétszám álljon rendelkezésre, az elektronikai gyártók szerződött ügynökségektől bérelt munkaerőt kölcsönöznek. Az időszakonként kölcsönzött munkaerő a vállalatok számára lehetővé teszi egyes személyügyi feladatokat, mint munkaerőtoborzás, válogatás és a kölcsönzött munkaerő adminisztrálása (például bérelszámolás, járandóságok) kiszervezését.

A munkaerő időszakos foglalkoztatása iránti szükséglet jól tükrözi a piac gyakran változó természetét, és a visszések utáni kilábalásnak is alkalmas eszköze. **Az időszakos és kölcsönzött munkaerő foglalkoztatásának előfeltétele a rugalmas munkajogi szabályozás. A munkaerő mobilitása alapeleme egy kölcsönzésen és időszakos foglalkoztatáson alapuló foglalkoztatási rendszernek, ami az elektronikai gyártóipar működésének alapvető szükséglete;** ez olyan szempont, amelyet **helyi és térségi szinten olcsó és könnyen elérhető közlekedés megszervezésével, valamint a foglalkoztatottak ösztönzésével is szükséges támogatni, hogy az országon belül hajlandók legyenek költözni.**

Oktatás

Vállalatalapítás előtt az elektronikai gyártó társaságok két döntő tényezőt mérlegelnek: az elektronikához kapcsolódó magyarországi oktatás és szakképzés minőségét, valamint a felkészült és tapasztalt technikusok és mérnökök elérhetőségét az adott térségen belül. Hosszútávú működést szem előtt tartva **számos társaság alakított ki az évek során erős kapcsolatokat oktatási intézményekkel,** arra számítva, hogy ezekre alapozhatja jövőbeli munkaerő-szükségletének a kielégítését. A vállalatok hallgatói ösztöndíjak finanszírozásával, berendezések és felszerelések adományozásával, továbbá közvetlen pénzzadományokkal támogatják az iskolákat.

Az ipar és a helyi, valamint nemzeti oktatási intézmények közötti együttműködés révén a tudásátadás ebben a dimenzióban létrejött. Az oktatási intézmények támogatása számos formában valósul meg – ipari szakértők tanítanak az egyetemeken, közösen alakítják ki a tananyagot, összehangoltan használják fel a szakképzési hozzájárulást. A hallgatók nemcsak a vállalatok és oktatási intézmények együttműködéséből profitálnak, hanem gyakornokként is dolgoznak a vállalatoknál, így szereve gyakorlati tapasztalatot is. **A hazai elektronikai gyártóipar és a magyar gazdaság versenyképessége jelentős mértékben függ attól, hogy mennyire nyitott és milyen gyorsan képes befogadni minden (új) tudásátadási módot.**

A képzett és gyakorlott munkaerőnek a megléte Magyarország kulcsfontosságú gazdasági versenyelőnyévé vált

Az elektronikai gyártóipar vonzó munkalehetőséget kínál a magasan kvalifikált mérnökök számára is

Az elektronikai gyártóipar működésének alapvető szükséglete a munkaerő mobilitása

Számos társaság alakított ki az évek során erős kapcsolatokat oktatási intézményekkel

A magyar gazdaság versenyképessége jelentős mértékben függ attól, hogy milyen gyorsan képes befogadni minden (új) tudásátadási módot

Az elektronikai gyártó vállalatok teljes mértékben betagozódtak a helyi közösségekbe

Helyi közösségek

Ahol gyárat létesítettek, **az elektronikai gyártó vállalatok teljes mértékben betagozódtak a helyi közösségekbe.** Gyakori, hogy ők **a környező térség legnagyobb munkáltatói.** Ennek közvetett hatása, hogy a közvetlen foglalkoztatás a térségben további munkahelyeket teremt. Nemcsak a helyi oktatási intézményekkel alakítottak ki szoros kapcsolatot, hanem működésük helyén hozzájárultak a befogadó települések jólétéhez és kultúrájához. Gyakorik a településfejlesztést szolgáló, hiányzó kórházi felszerelés beszerzését, helyi kulturális eseményt vagy sportklubot támogató adományok.

Noha **a helyi önkormányzatok hatósági eljárásaiban** érzékelhető némi előrelépés **a projekt alapú munkavégzési etika meghonosodása** felé, az elektronikai gyártók komolyabb fejlődést várnak ezen a területen annak érdekében, hogy a Magyarország versenyképes befogadó közeg maradjon, illetve még inkább azzá váljék.

JÖVŐBELI KILÁTÁSOK

A magyar elektronikai gyártóipar úgy definiálhatja magát versenyképesen, mint amely alacsonyabb költség mellett a nyugat-európaival azonos termelékenységűt, hatékonyságot, gyártási minőséget és know-how-t biztosít

A magyar gazdasági környezet a közelmúltban jelentős változásokon ment keresztül, amelyek következtében az ország hol kisebb, hol nagyobb hangsúlyt fektetett a külföldi befektetések vonzására. A magyar kormány az elektronikai gyártók letelepedését adókedvezményekkel és infrastrukturális fejlesztésekkel támogatta.

A közelmúltban Magyarország jelentős gazdasági kilengéseket élt át, és az ország előtt álló új feltérképezése csak nemrég kezdődött el. Ez az elektronikai gyártóipart számos tekintetben kedvezőtlenül érintette, mint egyebek mellett a növekvő adóteher, az árfolyam-ingadozás és az előnytelen szociális támogatási rendszernek betudható munkaerőhiány. A nyugat-európai országokéval összehasonlítva a bérköltségek még mindig jelentősen alacsonyabbak Magyarországon, de lényegesen magasabbak, mint keletebbre, különösen a Távol-Keleten.

Jelesül, a magyar elektronikai gyártóipar úgy definiálhatja magát versenyképesen, mint amely alacsonyabb költség mellett a nyugat-európaival azonos gyártási minőséget, hatékonyságot és tudást biztosít, ugyanakkor a szolgáltatások megbízhatósága és minősége jobb, a piacokhoz közelebb esik, mint a keletebbre, különösen a Távol-Keleten működő gyártók esetében. Noha a munkaerő költségei az elkövetkezendő években növekvő tendenciát mutatnak, a magyar elektronikai gyártóiparnak a nyugati országokkal szembeni komparatív előnyökre kell építenie, és a megszerzett hídfőállást magasabb hozzáadott értékű termelés hazai kialakítására kell felhasználnia.

A magyar elektronikai gyártóipar nem élt meg a többi szektor által tapasztalható mérhető visszaesést

Általános gazdasági környezet

Az elektronikai gyártóipar világszerte megérezte a pénzügyi zavarok hatásai által keltett keresleti válságot. Mindamallett a szektor dinamikája és a változatos fogyasztói bázis hatásaként szembeűnő, hogy **a magyar elektronikai gyártóipar nem élt meg a többi szektor által tapasztalható mérhető visszaesést, és a termelési adatok igazolják, hogy ebben az ágazatban lényegesen gyorsabb a kilábalás.** Jelenleg az elektronikai gyártóipart a javuló, bár még mindig nem stabilizálódó globális gazdasági környezet kedvező irányba húzza.

Az ICT ágazat jelenlegi fő fejlődési iránya a jövőre nézve további növekedést jelez

Ipari előrejelzések

Bár a pénzügyi és gazdasági válság hatására világvizonylatban visszaesett az elektronikai eszközök termelése, és így kapacitásfelesleg jött létre, a legtöbb elemző ma már, ha óvatosan is, az iparág enyhe kilábalását jósolja, amit főként a gyors ázsiai növekedés és az Egyesült Államokból érkező kedvező hírek támasztanak alá.

Az ICT ágazat jelenlegi fő fejlődési iránya a jövőre nézve további növekedést jelez. A számítástechnikai eszközök ára csökken, és ezek az eszközök az alacsonyabb jövedelműek számára is elérhetővé válnak. Terjed az internet használata nemcsak a háztartásokban, hanem a 3G-vel és 4G-vel rendelkező mobilhasználók körében is. Nemcsak a fejlett, de az olyan fejlődő országokban is van kereslet mobilkommunikációs készülékek iránt, ahol korábban nem volt vezetékös infrastruktúra, és a mobiltelefon az egyetlen lehetséges megoldás.

Folyamatellenőrzésre használt, beágyazott rendszerek teljesen megszokottá váltak az ipari gyártó szektorban. Például a járműgyártásban vagy a megújuló energiaszektorban tapasztalt növekedés igényt kelt az elektronikus vezérlés iránt, növelve ezáltal a keresletet az ilyen rendszerek tervezése és gyártása iránt.

Az ipari fejlődési folyamatok megnövelték az igényeket a magas szintű termékek és rendszerkonfigurációk iránt még olyan termékek esetében is, amelyeket eredetileg a Távol-Keleten állítottak elő. Ez a szükséglet – a fogyasztók korszerű raktározási, javítási és kapcsolódó szolgáltatások iránti igényével egyetemben – **megnövelte az elektronikai gyártókkal szemben támasztott logisztikai elvárásokat**. Számos vállalat már ma is felkészült erre a szolgáltatásra, és ez **egyre nagyobb részt tesz ki az általuk nyújtott szolgáltatások között. Magyarország logisztikailag kedvező helyzetben van ahhoz, hogy kiszolgálja az európai és a környező térség piacait**. Ez a tendencia és az elektronikai gyártóktól elvárt egyre magasabb szolgáltatási színvonal együttes hatása, valamint Magyarország kedvező földrajzi helyzete versenyelőnyt jelent, amire építeni kell. Az elektronikai gyártóipar dinamikus lendülete kézzelfogható előnyökkel jár a világgazdaság számára. **A szektor által mutatott gyors kilábalás ellensúlyozhatja a lassúbb ciklusokban működő ágazatok tartósabb teljesítmény-visszaesését. Magyar szempontból a helyzet lehetséges előnyeit csakis úgy lehet a nemzet számára hasznosítani, ha Magyarország fenntartja a versenyképességi előnyét az új üzleti lehetőségek kiaknázásában.**

AKADÁLYOK ELHÁRÍTÁSA A SIKER ÉRDEKÉBEN- AZ AMCHAM AJÁNLÁSAI

Az AmCham Magyarország Elektronikai Gyártók Bizottsága a fentiekre tekintettel egy sor ajánlást fogalmazott meg, amelyek közül néhány nagyon gyorsan megvalósítható (lásd a címdalon a keretes részt), míg a többi ajánlás közép- és hosszú távra szól.

Az elektronikai gyártás stratégiai fontossága

Egy olyan iparág, amely egy ország GDP-jéhez a legutóbbi években 15%-kal, az ipari exportkibocsátáshoz pedig több mint 30%-kal járult hozzá, a nemzeti stratégiai célok megfogalmazásakor nagyobb figyelmet kell kapnia. Magyarországnak Európán belül kedvező a földrajzi helyzete és adott a kitűnő infrastruktúrája, hogy az elektronikai gyártás motorjaként szolgáljon. Munkások tízezrei máris rendelkeznek azzal a felkészültséggel, amely ebben a szektorban szükséges, és tanulók ezrei folytatnak jelenleg olyan iskolai tanulmányokat országszerte, amely felkészíti őket arra, hogy munkát vállaljanak a hazai gyártóknál, illetve olyanoknál, akik várhatóan letelepednek a térségben. **Egy ilyen jelentős iparágat a kormányzatnak Magyarország számára stratégiai jelentőségűnek kell tekintenie, és a vállalatok, valamint az illetékes minisztériumok közötti munkát úgy kell összehangolni, hogy az ágazat növekedéséből mind az ipar, mind a nemzet kölcsönös előnyöket élvezzen.** Az elektronikai gyártóipar hihetetlenül dinamikus. A szektor vállalatainak gyors termelési ciklusokkal kell követniük vásárlói igényeit. Emiatt **szükséges, hogy a kormányzat figyelmet fordítson ennek a szektornak a sajátos igényeire és elvárásaira, és a szabályozási környezetet tegye olyan mértékben rugalmassá, hogy a gyártók képesek legyenek alkalmazkodni üzleti partnereik rövid üzleti ciklusaihoz.**

Hosszú távú tervezés

Az elektronikai gyártóipar távolabbi magyarországi jövője sokféle dimenzió mentén értelmezhető. Lényeges megkülönböztetni a szektor országon belüli hosszabb távú jövőjének támogatását az egyes projektek támogatásától. **Az iparág hosszú távú és stabil jelenlétét versenyintenzív, infrastrukturálisan támogatott és átlátható üzleti környezettel lehet biztosítani.** Rövid távon az iparág rövid ciklusidejének lehet befolyásoló jelentősége. E tekintetben **azzal tudja hatékonyan ösztönözni a szektor fejlődését, ha az állami támogatásra és a vissza nem térítendő támogatásra vonatkozó szerződéseket az egyes projektek arányos hozzáadékahoz szabja** a hosszabb távú kötelezettség-vállalások helyett (amelyek feltételeit az egyes projektek esetleg nem is képesek teljesíteni).

Árfolyamkockázat

Az AmCham Magyarország Elektronikai Gyártók Bizottsága tudatában van annak, hogy a devizaárfolyam-célok megállapításakor számos szempontot kell mérlegelni, többek között az ország – állami és lakossági – adósságszolgálat-teljesítésre való képességét, az infláció mértékét a gazdaságban, stb. Az viszont kritikus, hogy **a devizaárfolyam-célok vegyék figyelembe a Magyarországon honos vállalatok és iparágak versenyképességét is, különös tekintettel arra a tényre, hogy a magyar gazdaság hajtóereje az export.**

Magyarország logisztikailag kedvező helyzetben van ahhoz, hogy kiszolgálja az európai és a környező térség piacait

A szektor által mutatott gyors kilábalás ellensúlyozhatja a lassúbb ciklusokban működő ágazatok tartósabb teljesítmény-visszaesését

Egy ilyen jelentős iparágat a kormányzatnak Magyarország számára stratégiai jelentőségűnek kell tekintenie

A kormányzat hatékonyan ösztönözheti a szektor fejlődését, ha az állami támogatásra vonatkozó szerződéseket az egyes projektek arányos hozzáadékaához szabja

A devizaárfolyam-céloknak figyelembe kell venniük a Magyarországon honos vállalatok és iparágak versenyképességét is

Egy ország adó-, vám- és szabályozási rendszerének versenyképessége a szabályoknak való megfelelés egyszerűségén valamint ezek harmonizált és egységes értelmezésén múlik

Adó-, vám- és szabályozási követelményeknek való megfelelés

Egy ország **adó-, vám- és szabályozási rendszerének versenyképessége nemcsak a belföldi piaci résztvevők által viselendő közterhek mértékén múlik, hanem azon is, hogy mennyire egyszerű a szabályoknak megfelelni, továbbá, hogy a szabályokat a szabályozó és végrehajtó hatóságok kiegyensúlyozottan, egységesen értelmezik-e.** Konkrétabban ezzel kapcsolatban az alábbi ajánlások fogalmazhatók meg:

- A fizetendő és kezelendő adóterhek számának csökkentése, a folyamat egyszerűsítése; példaként szolgál a környezetvédelmi termékdíj szükségtelen bonyolultsága
- Az adó- és vámszabályok egységes értelmezése a helyi, a központi és a nemzetek feletti hatóságok által;
- A szabályozó hatóságok idejében végezzék el az adóellenőrzéseket;
- Egy legalábbis földrajzilag versenyképes jövedelemadó- és bérjárulékterher kialakítása.

Végezetül a törvények végrehajtásáért felelős szabályozó és ellenőrző hatóságok adó-, vám- és követelményrendszer-kultúrájának középtávon át kell alakulnia, hogy a paradigma ne büntetéscentrikus, hanem konzultatív, illetve üzletbarát legyen.

Az energiapiac átláthatósága

Az AmCham Energia és Környezetvédelmi Bizottsága által közzétett ajánlásaival összhangban javasoljuk egy átlátható, konzisztens jogi és intézményi rendszer kialakítását, amely - az energiahatékonyságra fektetve a hangsúlyt - előmozdítja a piaci versenyt és a keresztfinanszírozás csökkentését. Ezeknek az erőfeszítéseknek **térségben versenyképes energiaköltséget** kell megcélozniuk, különös tekintettel az elektronikai gyártóipar energia-intenzív természetére.

Munkaerő-piaci versenyképesség

Az elektronikai gyártóipar versenyképességének fennmaradása szempontjából különösen fontos a magyar Munka törvénykönyve és a szociális jogalkotás gyökeres átalakítása. Ennek az alábbi célokat kell szolgálnia:

- A Munka törvénykönyvét úgy kell módosítani, hogy **kedvezzen a rugalmas foglalkoztatási megoldásoknak és segítse az ipart abban, hogy versenyképesen elégítse ki munkaerő iránti igényeit**, beleértve részmunkaidős megoldások előmozdítását, a heti és havi túlóra keret versenyképes szintre emelését; meg kell könnyíteni és rugalmasabbá kell tenni a munkába való visszatérést szolgáló programokat, mellőzni kell a törvénykönyv rugalmatlan rendelkezéseit, hogy a gyártók kielégíthessék az idény jellegű munkaerő-fluktuáció iránti igényeiket.
- **A szociális támogatás szabályozási rendszerét úgy kell módosítani, hogy ösztönözze a munkavállalást és a visszatérést a munkába**, így mozdítva elő a vállalatok munkaerőigényének kielégítését.

A korrupció és felesleges bürokrácia elleni fellépés

A nemzet legfőbb export-orientált ipari ágazatának szereplőiként az elektronikai gyártók az ország imázsának elsődleges közvetítői a külföldiek és a piaci résztvevők felé. A Transparency International 2009. évi jelentése szerint Magyarország Korrupció Értékelési Index szerinti pontszáma 5.1 volt. Ezzel Magyarország a 46. helyre sorolódott, a legtöbb nyugat-európai ország mögé, amelyek egyben a hazai ipar legjobb vevői. Mondani sem kell, hogy minél jobb az országról külföldön kialakult kép, minél előbbre sorolják Magyarországot a korrupciómentesség szerint, annál könnyebb külföldi közvetlen befektetésekre szert tenni. **A kormányzatnak továbbra is aktívan elő kell segítenie az átláthatóság térnyerését, és növelnie kell a hazai vállalatirányítással kapcsolatos ügyintézés hatékonyságát.**

Az angol nyelvtudás javítása

Az elektronikai gyártóipar szempontjából nagyon lényeges az angol nyelvtanítás hatékonyságának javítása a szakiskolákban és az egyetemeken. Friss diplomásoktól és tapasztalt vezetőktől, akik kapcsolatba kerülnek a szektor vállalataival, elvárható, hogy naprakészen tisztában legyenek a legfrissebb technikai vívmányokkal, és napi szinten

A szociális támogatás szabályozási rendszerét úgy kell módosítani, hogy ösztönözze a munkavállalást és a visszatérést a munkába,

A kormányzatnak továbbra is aktívan elő kell segítenie az átláthatóság térnyerését, és növelnie kell a hazai vállalatirányítással kapcsolatos ügyintézés hatékonyságát

tudjanak kommunikálni külföldi kollégáikkal. Szükségtelen költségeket és késedelmet okoz a vállalatoknak, ha viselniük kell a felkészítési anyagok, használati útmutatók, vezetői belső utasítások, stb. munkavállalók részére történő folyamatos fordításának terhét. Az angol nyelvtudás és –tanítás számottevő szerepet játszik Magyarország versenyképességének fenntartásában, ezért **az oktatási intézményekben folyó nyelvoktatást fejleszteni és ösztönözni kell.**

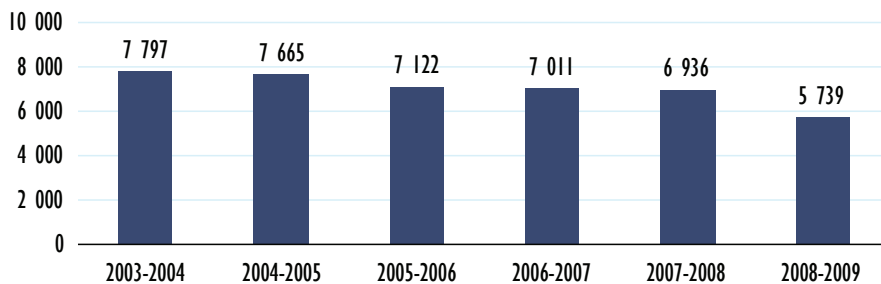
Az oktatási intézményekben folyó nyelvoktatást fejleszteni és ösztönözni kell

Az elektronikai szakoktatásban résztvevő hallgatók számának növelése

Sajnálatos, hogy az elektronikai szakképzésben részt vevő tanulók száma az utóbbi években csökkent, amit az alábbi táblázat szemléltet.

5. Ábra

A diákok száma a középfokú elektronikai szakoktatásban

Forrás: Oktatási és Kulturális Minisztérium

Számos szakiskola bezárt. Ez a rendelkezésre álló szakmunkaerő számának csökkenéséhez vezetett, és arra készítette az elektronikai termelő vállalatokat, hogy saját költségükön programokat indítsanak be az újonnan felvett szakképzetlen munkaerő belső képzésére. Ez költségnövelő tényező, és mint ilyen, rontja a versenyképességet. **Ahhoz, hogy az elektronikai gyártók által nyújtott szolgáltatásokon belül a magasabb hozzáadott értéket képviselő szolgáltatások mennyisége és szintje javuljon, meggyőződésünk szerint közvetlenül hasznosítható, ipari szemléletű tananyagokat kell beiktatni a középfokú oktatási intézmények tanterveibe.** Példaként említhető, hogy az AmCham Elektronikai Gyártók Bizottság tagjai kifejlesztettek egy SMT (Surface Mount Technology, azaz felületszerelt alkatrészek technológiája – ez a vállalatok által legáltalánosabban használt technológia) oktatási programot, amely alapul szolgálhat oktatási intézmények tantervfejlesztéséhez.

Közvetlenül hasznosítható, ipari szemléletű tananyagokat kell beiktatni a középfokú oktatási intézmények tanterveibe

Az innováció, a gyakorlatiasság és tudás térnyerésének elősegítése az oktatásban

Egy ország akkor tud magasabb hozzáadott értéket előállítani ipari termékeiben és szolgáltatásaiban, akkor nő a termelékenység, ha sikerül a tanulókkal idejekorán megszerettetni a természettudományokat, majd később megkedveltetni velük a mérnöki tudományokat azokban az életpálya-szakaszokban, amikor a karrierjükéről döntenek. **Az innováció és a gyakorlatiasság kultúrájának végig kell kísérenie a tanulók tanintézményekben töltött éveit.** Ez a kultúra olyan megközelítésben fejlődik a legjobban, ahol ezek az intézmények, a kormányzat és az ipar egymást bátorítva, együtt, összehangoltan alakítják ki igényeiket és az oktatási tanterveket. Az említett célok előmozdításához egészséges hozzájárulást jelentene a térségi kompetencia központok létrehozása a szakképzés, tesztelés, tervezés és beágyazott technológiák területein.

Ezek az elvárásokon túl az oktatási intézmények olyan alapvető készségek fejlesztéséhez és erősítéséhez járulhatnak hozzá, mint a munkamorál, a pénzügyi tervezés alapjai és a rendszerben gondolkodás képessége. Ahol ezek az alapkészségek megvannak, ott a szaktárgyi alapelvekkel együtt fejlesztik a tanulók vállalkozói szemléletét és azt a készségét, hogy tudjanak folyamatorientált környezetben dolgozni. Az ipar, a kormányzat és a szakértők egyaránt felelősek azért, hogy létrejöjjön **egy állandó fórum, amely a nemzeti intézmények fejlesztésére hivatott annak érdekében, hogy az emberi vonatkozású minőség megfelelő hangsúlyt kapjon az oktatási rendszerben.**

Fontos egy állandó fórum létrejötte amely a nemzeti intézmények fejlesztésére hivatott

A szektor hosszútávú jövője az iparág jelenlétéből fakadó hozadékok részleges visszaforgatásától is függ

KÖVETKEZTETÉSEK

Magyarország nap mint nap élvezi az elektronikai gyártóipar jelenlétének hozadékait – az emberek által, akiket a szektor foglalkoztat, a közösségek által, amelyeket támogat, az oktatás révén, amelynek a színvonalát emeli, a kultúra révén, amelyet meghonosít, és az adók révén, amelyeket befizet. Ahhoz, hogy egy mindenki számára nyertes helyzet jöjjön létre, az iparág jelenlétéből fakadó előnyöknek pozitív mérleget kell mutatniuk. A szektor hosszútávú jövője azon múlik, hogy megtörténik-e ezen előnyök egy részének visszaforgatása, ami elengedhetetlen ahhoz, hogy az ország továbbra is ideális helyszínválasztás legyen az iparág számára. Az országnak előre kell tekintenie, és elől kell járnia abban, hogy az iparral együttműködésben felmérje a követelményeket, előre lássa és megoldja azokat a felmerülő üzleti problémákat és kihívásokat, amelyekkel az iparág a jövőben Magyarországon szembesülni fog. Állásfoglalásunk olyan területekre kíván rávilágítani, ahol az érintett feleknek együtt kell működniük abban, hogy megkezdjék az elektronikai gyártóipar számára a jövőben szükségessé váló megoldások alapjainak lefektetését.

***

Az AmCham Magyarország Elektronikai Gyártók Bizottságának nevében szeretném köszönetemet kifejezni a Bizottság alábbi tagvállalatainak, akik gondolataikkal és javaslataikkal gazdagították ezt a munkát: Elcoteq, Flextronics Group, FoxConn, GE Healthcare, IBM, Jabil, NI Hungary, Robert Bosch, Sanmina-SCI. Külön köszönetemet fejezem ki Peter Flamank úrnak és Blaskó Gábor úrnak, a PricewaterhouseCoopers munkatársainak, Hetényi Márk úrnak a Flextronics Csoport regionális pénzügyi igazgatójának és Papp Gábor úrnak, a Sanmina-SCI korábbi alelnökének, akik ezt a Rövid Állásfoglalást megalkották.

Ábrahám László, az AmCham Hungary Elektronikai Gyártók Bizottságának elnöke